
COLECTIA „POVESTIRI
STIINTIFICO-FANTASTICE”
280

CONSTANTIN CUBLEȘAN

RITMUL ASCUNS AL INIMII

FEREASTRA DINSPRE VEŞNICIE

280

Colecţia
„POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Ştiinţa şi Tehnica
Anul XII
15 iulie 1966

Încă de la întîia-i scriere ştiinţifico-fantastică („Săgeţile Dianei" — Colecţia nr. 254), Constantin Cubleşan emitea un timbru nou; poate că acest timbru nu era încă suficient de distinct, dar un anumit lirism, profund şi cald, se şi făcea perceput. Drama bătrînului Tamulis, oscilînd mereu între dorul de pămîntul natal şi setea depărtărilor, s-ar fi putut într-un fel reduce la vechiul motiv al inadaptabilului dacă unele accente legate de problematica paradoxului temporal nu i-ar fi conferit un caracter specific ştiinţifico-fantastic. În partitura povestirii, accentele de care vorbeam erau puse inteligent şi discret, dar tocmai această discreţie nu îngăduia anticipaţiei să se desprindă limpede din reţeaua investigaţiei psihologice.

Aceleaşi sunete văluite vom întîlni şi în „Ritmul ascuns al inimii" (lucrare ce datează din aceeaşi perioadă de început), întărindu-mi convingerea că, în genul nostru, Cubleşan ştie să compună o bună... muzică de cameră, dacă îmi pot permite această comparaţie.

Cu „Fereastra dinspre veşnicie" însă, stilul personal şi recognoscibil al autorului clujean se impune net. Conflictul povestirii, deşi în esenţă tot de natură sufletească, ţine acum în mod indiscutabil de acţiunea fantastică, în speţă de consecinţele care decurg din paradoxul timpului. Mai mult încă, abordînd o temă destul de uzitată în literatura de anticipaţie, Cubleşan îi dă o semnificaţie morală şi simbolică originală. M-aş încumeta să atribui această originalitate tocmai rădăcinilor ei legate de solul poeziei româneşti. Într-adevăr, meditînd la destinul singular al lui Calomil, mi s-a părut deodată că întrevăd proiectată asupră-i umbra uriaşă a Luceafărului eminescian.

A. R.

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Prezentarea grafică: CORNEL DANELIUC

RITMUL ASCUNS AL INIMII

Stelele cădeau de pe cer, una cîte una, în noaptea aceea albastră. Se desprindeau de sus, din mijlocul bolții, ori de undeva de aiurea și despicau cerul cu arderea lor de o clipită.

Niciodată nu văzuse atîtea stele căzătoare. Cînd era copil se așeza vara în iarbă și cît erau serile de lungi privea cerul. I se părea că stelele tremură, că dispar și apar într-un joc de licurici pe care nu-l putea înțelege. Și nu-i plăceau nopțile cu lună. Atunci nu se vedeau stelele, iar luna era prea albă, de var. Lumina ei palidă cădea peste tot în jur ca o apă moartă. Nu putea suferi nopțile cu lună.

Din locul în care se afla, cerul îi părea elipsoidal, luînd forma geamului etanș al cabinei. Stelele cădeau mereu, dar el nu reușea, nici acum, nici altă dată, să vadă locul de unde se desprindeau, prăbușindu-se în gol. Le vedea numai trecerea vertiginoasă, ca un țipăt luminos, și încerca să le reconstituie traiectoria. Cîteodată parcă veneau din Lebăda, alteori din Scorpion, uneori din Vărsătorul ori din Gemenii, din oricare altă constelație, niciodată însă din Ursa Mică. Poate era numai o iluzie ori era o lege ascunsă ca nici o stea să nu treacă pe acolo și el se minuna ca atunci, în copilărie, cînd aștepta să cadă măcar una, vreodată, pe Pămînt.

— Ciudat, prin Ursa Mică nu trece nici o stea căzătoare, spuse. Oare de ce? Nu-mi aduc aminte să existe o asemenea lege. N-am dreptate?

Guaran îl privi mirat. Va să zică, Ciana nu-l ascultase. Nu auzise nimic din tot ceea ce îi spusese pînă atunci. Vorbise atîta vreme degeaba. Dar nu era supărat. Cadranul pulsiotronului electronic îi indica ritmul normal al inimii și starea mult ameliorată a sistemului nervos, și acesta era cel mai important lucru. Chiar dacă nu-l ascultase, Ciana rămăsese treaz, ba, mai mult, se gîndise la ceva, la ceva anume, și acesta era un semn în plus că putea să-și învingă boala.

De peste trei ore Ciana stătea, fără să se miște, întins în patul destinat intervențiilor medicale. Arterele îi fuseseră co-

nectate la ventuzele aparatelor de neutralizare a radiaţiilor şi de aceea îşi simţea corpul întreg strîns parcă în chingi. Era toropit, îl copleşea somnul, dar Guaran îl tot ţinea de vorbă. Nu-l lăsa o clipă să-şi închidă pleoapele. Ce-i drept, nu-l prea asculta. Ştia că n-are voie să doarmă pe toată durata intervenţiei, dar niciodată nu se interesase de ce anume. Nu crezuse că va ajunge cîndva într-o asemenea situaţie. Nici acum nu i s-ar fi întîmplat nimic dacă n-ar fi fost explozia aceea. Lucrase atîta vreme în cariera de uraniu şi nu avusese accidente pînă acum, cînd, aşa, nici nu-şi dădea bine seama cum s-a produs explozia. E adevărat că pe planetă erau foarte frecvente furtunile magnetice, dar acestea nu-i împiedicau să lucreze. Costumele de protecţie erau excelente neutralizatoare. De data aceasta însă... Nu-şi putea da seama cum se petrecuseră lucrurile. În starea în care se afla acum nu se putea concentra. Era prea obosit, prea slăbit... Dacă n-ar fi fost atît de aproape, scăpa teafăr. Aşa, costumul fusese perforat în mai multe locuri şi Ciana inhalase o mare doză de radiaţii. Îşi pierduse cunoştinţa şi numai după reanimare se deşteptase de-a binelea.

Era deja pregătit pentru intervenţie, iar aparatele bîzîiau monoton şi subţire. Rînd pe rînd plecaseră din încăpere cu toţii. Plecase şi medicul care în noaptea aceea avea legătura cu Pămîntul pentru a comunica rezultatele din ultimele treizeci de zile ale cercetărilor pe planetă. Rămăsese numai Guaran. Se aşezase lîngă pat, pe un scaun flexibil, şi începuse să-i vorbească despre furtuna din ajun. Dar Ciana nu se putea concentra de loc şi nu înţelegea nimic din tot ce-i explica omul acela atît de locvace. Poate de aceea îl şi lăsaseră pe el acolo, pentru că vorbea mult întotdeauna.

Ţinea minte numai că doctorul îi spusese la plecare :

— Să nu care cumva să te laşi furat de somn, mă auzi ?

Îi făcuse semn din pleoape că auzise. Apoi doctorul se adresase pe un ton sever lui Guaran :

— Răspunzi de ce se întîmplă. Nu-l laşi să doarmă. Să-i spui tot ce-ţi trece prin cap, să-l ţii de vorbă pînă mă-ntorc. Acum să te văd, istoricule. Poţi să-i inşiri toată evoluţia de la pitecantropi încoace, numai să nu-l slăbeşti o clipă. Ne-am înţeles, cred. Eu mă întorc de îndată ce termin comunicarea.

Cuvintele doctorului îi rămăseseră în auz poate pentru că fuseseră rostite cu prea multă gravitate. La drept vorbind, lui nu i se păreau lucrurile chiar atît de grave. Trebuia să reziste vreo douăsprezece ore fără să doarmă. Nu era cine ştie ce, doar mai stătuse el şi altă dată fără somn, numai că acum se simţea moleşit şi nu putea să se gîndească mai mult timp

la ceva anume. Îi veneau în minte tot soiul de idei, de gînduri, sărea de la unul la altul fără vreo logică şi-şi simţea pleoapele grele. Într-adevăr, îi era puţin somn. Privind însă cerul, i se părea că se linişteşte. Dar prea cădeau multe stele în noaptea aceea.

— M-ai auzit, Guaran? întrebă din nou bolnavul. De ce cad atît de multe stele?

Guaran se uită la cer. Era, într-adevăr, senin, dar nu cădeau stele. Desigur, numai lui Ciana i se părea. Totuşi nu-l contrazise.

— Probabil e o ploaie de meteoriţi.

— Nu, nu cred.

Ciana vorbea greu. Abia rostea cuvintele. Unui alt bolnav i s-ar fi interzis orice efort, mai ales să vorbească. Lui însă i se cerea tocmai acest lucru, să converseze cu Guaran.

— De ce nu crezi?

— Pentru că prin Ursa Mică nu cade nici una. Cum e posibil?

— Păi, încercă istoricul să-i dea un răspuns satisfăcător, Ursa Mică e aproape de punctul cel mai înalt al bolţii.

— Cînd priveşti de pe Pămînt, dar nu de aici, îi atrase atenţia Ciana.

Guaran privi iarăşi cerul prin geamul elipsoidal. Nu văzu însă nicăieri Ursa Mică. Era în altă parte a bolţii şi din încăpere nu putea fi văzută. „Ce să-i răspund?"

— Ascultă, Guaran, tu de ce trebuie să mă ţii pe mine de vorbă? trecu Ciana la o altă întrebare, şi Guaran se simţi uşurat.

— Aşa a spus doctorul.

— Asta ştiu, dar de ce?

Guaran zîmbi pus evident din nou în încurcătură. Habar nu avea. Nu-l interesase niciodată medicina. Avea în general noţiuni foarte vagi, iar la cursurile de pregătire antiradiantă nu prea fusese atent. Aparatajul şi costumele ce intrau în dotarea personală erau atît de perfecţionate încît pericolul radiaţiilor i se părea perimat, iar cursurile îl enervaseră, socotind că se ţin în virtutea unor tradiţii foarte vechi, inutile acum. Şi totuşi, un accident ca acesta îi dovedea acum contrariul.

— Cum să-ţi explic? începu el. Mi se pare că n-ai prea fost atent la cursurile de pregătire, altfel ai fi ştiut, încercă el o eschivă la întrebare.

— Ai dreptate, îl aprobă Ciana. Dar tu eşti pus aici ca să vorbeşti cu mine, aşa că n-ai decît să-mi explici pe îndelete. Sînt dispus să te ascult.

— Păi, începu Guaran zîmbind, s-o luăm de departe și cît mai simplu. Radiația se aseamănă întru cîtva cu descărcarea electrică a trăsnetului. Cu foarte mulți ani în urmă, dacă un om era trăsnit și dacă nu murea pe loc îl îngropau în pămînt pentru ca să se scurgă din el toată electricitatea. În acest timp el n-avea voie să doarmă pentru că ar fi murit imediat. Inima ar fi slăbit ritmul și... Mă-nțelegi, nu? Guaran era încîntat că-i venise în minte ideea cu trăsnetul. De aceea continuă imediat cu însuflețire: În vechime oamenii aveau o mulțime de...

— Știi ceva? îl întrerupse Ciana. Doctorul a spus s-o iei de la pitecantropi, nu de la oameni. Așa că, te rog...

Ciana era de felul său un om vesel, spiritual. Guaran îl cunoștea foarte bine și-i plăcea felul său de a fi. Îi plăcea să lucreze împreună cu el chiar dacă Ciana îl tachina mereu, ca și acum. „Cel puțin te tachinează un om inteligent", replica atunci cînd ceilalți observau că el fusese luat peste picior. Dacă nici acum Ciana nu-și pierduse buna dispoziție, însemna că totul va decurge normal.

Indicatorul pulsiotronului oscila regulat între liniile ce marcau pe cadran ritmul normal al inimii. Ciana rezista minunat intervenției.

— Ascultă, Guaran, tu chiar crezi că s-ar putea să mor din asta?

— Ce prostii îți mai trec prin cap?!

— Doar tu spuneai că dacă dorm, s-a zis cu mine.

— Ei, desigur, nu trebuie să dormi. Trebuie să fii tare.

— Bine, bine. Hai, spune mai departe. Cum era cu pitecantropii? Parcă despre asta vorbeai. Ba nu. Despre stelele căzătoare. De ce nu trece nici una prin Ursa Mică?

Guaran începu să vorbească. Inventa tot soiul de teorii, își aducea aminte de legile fizicii cosmice pe care le expunea într-o formă aproximativă, dar făcea ce făcea și iarăși ajungea la istorie. Ciana însă nu-l asculta. Trecuse cîtva timp, cîteva ore și se simțea mai bine, deși corpul îi amorțise, stînd nemișcat. Își simțea însă mintea limpede. Doar pe cer tot mai vedea căzînd stelele. Își aminti că Guaran îi povestise odată despre niște credințe populare foarte vechi, după care, se spunea, fiecare om își avea steaua lui. Cînd murea omul, se stingea și steaua. Îi plăcuse această corespondență a oamenilor cu Universul. Era un mit frumos, dar trist. Un fior rece îi trecu prin corp, gîndindu-se la moarte. Nu se temea, dar prea o știa aproape. În minte îi veni iarăși explozia. Acum își amintea parcă mai bine cum se întîmplase totul. Imaginile îi reveneau mai clare în memorie.

Se întîmplase în cariera de uraniu, printre stîncile abrupte ale munţilor vulcanici. Nu mai înaintase niciodată atît de mult prin defileul acela ce se deschidea de la marginea locului cu apă roşiatică unde îşi instalaseră agregatele de prelucrare a minereurilor.

★

Se întorceau cinci oameni dintr-o lungă expediţie spre centrul Galaxiei. Combustibilul era pe sfîrşite şi trebuiau să se abată din drum, să facă o scurtă escală pe una dintre planetele cele mai apropiate, pentru a-şi procura cantitatea de combustibil necesară revenirii pe Pămînt. Detectoarele indicaseră această planetă ca fiind cea mai nimerită unui asemenea popas.

Descinderea se făcuse în bune condiţii, dar abia după cîteva zile îşi dădură seama că planeta era bîntuită de puternice furtuni magnetice care le îngreunau mult activitatea. Cercetaseră sumar împrejurimile şi se instalaseră în preajma acestor munţi vulcanici, foarte bogaţi în minereu de uraniu. După calculele probabile ar fi avut nevoie de vreo şaptezeci de zile pentru a se aproviziona corespunzător.

În timp ce instalaţiile micii lor uzine începuseră să prelucreze minereurile, astronauţii cercetau planeta. Nici unuia dintre ei nu le-a venit însă ideea să pătrundă prin defileul atît de apropiat care deschidea parcă o poartă spre inima munţilor vulcanici. În ziua aceea însă, Ciana a pornit singur prin defileu. Pe măsură ce înainta, peisajul devenea tot mai straniu. Blocurile de stîncă aveau forme bizare, răsucite spre înălţimi, iar pe fundul văii se prelingea un fir subţire de apă roşie. După o bucată de drum, defileul începu să se deschidă, dar, spre tristeţea lui Ciana, se dezlănţui pe nesimţite o furtună magnetică. Hotărî totuşi să-şi continue drumul. În curînd ajunse la marginea unui platou imens, tăiat în piatră, în mijlocul căruia se înălţa argintie o navă cosmică, nu mult deosebită de a lor. Încercă imediat să ia legătura cu baza, dar nu-i răspunse nimeni. Lăsă aparatul deschis pentru a face încontinuu apel şi grăbi pasul spre navă. Era mult mai mare decît a lor şi, evident, de o altă construcţie decît cea terestră. O bucurie nespusă îl cuprinse. Însemna că pe planetă mai făcuse escală şi altă expediţie. Ce minunată întîlnire ! Oamenii unor lumi îndepărtate, care se bănuiau de atîta vreme, care se căutau în infinit, puteau să se întîlnească, dintr-o întîmplare, pe o planetă lipsită de viaţă, unde se abătuseră pentru a-şi procura combustibil. O întîlnire frăţească într-un impas. Toate acestea îi trecură prin minte într-o fracţiune de secundă. Chemă insistent baza, dar nu-i răspunse nici de data aceasta nimeni. Abia cînd declanşă semnalul de alarmă îi răspunse

comandantul expediției. Cu sufletul la gură, Ciana povesti totul și-i chemă numaidecît. De prisos această chemare. Toți patru erau deja îmbarcați în micronava de intervenție pentru a veni la fața locului.

Deși îi ceruseră lui Ciana să nu întreprindă nimic de unul singur, acesta nu-și putu stăpîni entuziasmul. Se apropie mult de astronava necunoscută și numai atunci observă că în jurul ei era instalat, pe o rază destul de largă, un cîmp de fire metalice care se răsfirau în toate părțile ca spițele unor roți. O clipă ezită să intre în această plasă, apoi însă începu să pășească cu grijă printre fire, luînd aminte la împletitură, pînă spre mijlocul acelei pînze al cărei rost nu-l putea înțelege încă. O rafală puternică de vînt, însoțită de descărcări magnetice, îl făcu să-și piardă pentru o clipă echilibrul și, neputînd evita căderea, căzu peste firele metalice din preajmă-i. Se bucură cînd își dădu seama că nu se întîmplase nimic la atingerea lor. Vîntul se intețea însă și atunci se prinse cu nădejde de firele acelea pentru a nu fi smuls de curent. Dar plasa cedă și la o mișcare mai violentă a lui Ciana, la o adevărată smucitură a lui, firele se rupseră, iar în clipa următoare o explozie puternică îl făcu să-și piardă cunoștința. Mai mult nu-și amintea.

★

În încăpere era liniște. Numai aparatele zbirnîiau monoton și Guaran vorbea într-una fără să se oprească. Ciana îi zîmbi recunoscător. Era însă tulburat. Își amintise de evenimentele din ajun și acum voia neapărat să afle ce se întîmplase cu astronava. Unde erau oamenii aceia veniți de aiurea, din Univers, pe această planetă blestemată? Îl privi pe Guaran iscoditor. Desigur, el știa. De ce nu-i spusese însă nimic despre aceasta? Se întîmplase o catastrofă și nu voia să-i comunice nimic pînă nu se va însănătoși? Dar erau nedrepți. El trebuia să afle totul și încă numaidecît.

— Guaran, îl întrebă, de ce nu mi-ai spus nimic despre astronava aceea din munți?

Istoricul tăcu. Poate pentru prima dată de cînd se afla lîngă Ciana întîrzie să-i răspundă. Se ridică de pe scaun și făcu cîțiva pași prin cabină, apoi se opri în dreptul ferestrei, privind cerul.

— Ce să-ți spun? Nici eu nu știu mare lucru.

— Ce s-a întîmplat după aceea?

Guaran mai făcu cîțiva pași de-a lungul cabinei, apoi se așeză iarăși pe scaunul de lîngă pat. Privi cadranul pulsiotronului. Normal.

— Ce s-a întîmplat după aceea? repetă Ciana întrebarea.

— Astronava a explodat, îi răspunse scurt Guaran. Tocmai intrasem pe platou cînd s-a produs explozia. Ea ți-a pro-

vocat iradierea. Am vrut să te oprim, te vedeam tăvălit jos la baza navei, dar a fost prea tîrziu.

— Şi oamenii ?

— Nu ştiu.

— Cum, nu ştii ? Doar nu tu ai leşinat, ci eu. Trebuie să-mi spui adevărul, Guaran !

— Acesta e adevărul.

— Au murit ?!

— Nu ştiu, repetă Guaran. Au plecat comandantul şi astrofizicianul să efectueze cercetările necesare. Aici am rămas numai noi, cu doctorul. El trebuie să vină numaidecît. În zori vor veni, poate, şi ceilalţi. Atunci vom şti totul, Ciana. Abia atunci vom şti adevărul. Cel puţin aşa cred.

Cînd intră, doctorul îi găsi pe cei doi privindu-se tăcuţi, parcă fără să se vadă unul pe celălalt. Verifică imediat aparatele, controlă indicatoarele şi nu se linişti decît atunci cînd constată că totul era în ordine. Ciana se simţea mult mai bine. Trecuseră aproape zece ore şi era acum în afară de orice pericol. Organismul suportase întreaga intervenţie şi ieşise învingător. Încă puţin şi totul avea să se încheie cu bine.

Doctorul află motivul acelei tăceri şi nu reacţionă în nici un fel. Spuse doar că furtuna se potolise în timpul nopţii, dar că acum, spre dimineaţă, se pregătea o alta. Apoi vorbiră despre stelele căzătoare, despre întoarcerea pe Pămînt şi timpul trecu pe neobservate.

★

Cele douăsprezece ore se terminaseră şi Ciana fu scos din venturele aparatelor de neutralizare. Făcu cîteva mişcări pentru a-şi dezmorţi mîinile şi picioarele, corpul întreg, dar refuză să se culce. Voia să aştepte împreună cu ceilalţi întoarcerea celor doi cu veştile atît de emoţionante privitoare la nava de pe platoul din munţii vulcanici.

Nu aşteptară prea mult. Se făcuse lumină diurnă cînd cei doi urcară scările pînă în salonul central. Toţi cei cinci astronauţi se aflau acum împreună. Comandantul vorbi despre cercetările efectuate în noaptea aceea. Tonul său reţinut nu prevestea nimic bun.

Înconjuraseră munţii făcînd sondaje ; în diferite părţi mai greu accesibile — cu ajutorul radarelor electronice. Înaintaseră mii de kilometri pe întinderea planetei fără să găsească însă nimic deosebit. Pe versantul opus al defileului descoperiseră doar rămăşiţele unor instalaţii de prelucrare a uraniului, fărîmiţate de descărcările furtunilor magnetice. Cercetările mai amănunţite, atît ale acelor instalaţii cît şi ale datelor caracteristice planetei, culese în timpul şederii lor aici, confirmau presupunerile.

— Cu ani şi ani în urmă, spunea comandantul, poate chiar cu zeci de ani în urmă, o navă interastrală a descins pe această planetă pentru a-şi reface (după cum dovedesc rămăşiţele instalaţiilor descoperite) rezervele de combustibil. Din cine ştie ce motive, navigatorii au trebuit să zăbovească mai mult timp aici sau poate, pur şi simplu, n-au mai putut decola. Oricum însă, şederea prelungită le-a fost fatală. Planeta are o perioadă de cîteva sute de zile în care furtunile magnetice se intensifică mereu pînă la exploziile în lanţ, cînd nici o fiinţă vie nu le-ar mai putea sta împotrivă. Oamenii aceştia nu şi-au dat seama ori n-au mai avut nimic de făcut. Oricum însă, n-au supravieţuit. Se întîmplase poate şi ceva între ei. Ii dezbinase, bănuiesc, ceva, care pentru noi va rămîne probabil pentru totdeauna o enigmă. Ei şi-au ancorat cosmonava în plasa aceea care, odată ruptă, declanşa explozia. Era o măsură, cred, absolut necesară pentru a face ca nimeni să nu poată folosi atunci sau mai tîrziu astronava. Chiar dacă aceasta ar fi fost lansată, firele rupte i-ar fi provocat explozia. Poate că planeta ascunde taine pentru care ei au avut opinii şi atitudini divergente, şi o astfel de măsură, a ancorării astronavei, i-ar fi putut ţine sau menţine într-o unitate. Cine ştie ?! Realitatea este însă că nimeni dintre ei n-a supravieţuit. În ce ne priveşte, nu vom putea dezlega acest mister. Timpul nu ne permite. Mai putem zăbovi aici zece, cel mult cincisprezece zile. Orice întîrziere ar fi primejdioasă. Planeta se apropie de perioada furtunilor cu explozie în lanţ. Va trebui să grăbim prelucrarea minereului. Între timp, vom efectua şi alte cercetări. S-ar putea să avem surprize, să descoperim lucruri extraordinare. Deocamdată însă trebuie să ne odihnim cîteva ore. Am avut cu toţii o noapte lungă, neobişnuit de lungă şi de grea.

Ciana stătea întins în aşternut şi privea cerul. Prin fereastra elipsoidală a cabinei privea norii negri, încărcaţi, prevestind furtuna. Undeva, dincolo de ei, vedea parcă stelele căzînd mereu, prăbuşindu-se în văzduh cu un ţipăt strident de lumină. „Fiecare om îşi are steaua lui — îşi spuse. Ce frumos neadevăr. Cînd moare un om, se stinge o stea...“ Se gîndea la oamenii aceia veniţi din cine ştie care colţ al Universului ca să rămînă legaţi pe veci aici, de această planetă ciudată. Oamenii unei alte lumi... Întîlnirea lor trecea prin moarte, undeva, neîmplinită...

În piept îşi simţea inima bătînd un ritm nou, nemaicunoscut pînă atunci, reînviată din moartea de o clipită ce o cuprinsese pe acea planetă zguduită de furtuni necruţătoare. Un ritm nou, de dincolo de moarte.

FEREASTRA DINSPRE VEŞNICIE

Stătea rezemat cu spatele de pervazul ferestrei şi o privea pe Calata, aparent cu indiferenţă, liniştit, stăpînindu-şi tulburarea. Îi urmărea mişcările elastice, de pisică, de la un dulap la altul, prin încăpere, împachetînd fără grabă cîteva lucruri în valizele aşternute pe jos.

O găsise aşa cînd se întorsese de la Combinat, pregătindu-se de plecare. Se salutaseră simplu, ca doi cunoscuţi ce se întîlnesc zilnic şi nu-şi mai spuseseră nimic unul altuia.

Simaco nu o întrebase nimic. Era inutil. Îşi dădea bine seama de acest lucru. De mult presimţea ziua aceasta. O bănuise, ştia că odată va veni fără ca el s-o poată evita, dar nu îndrăznise să şi-o imagineze, nu îndrăznise să se gîndească la ea, cum va fi ziua aceea. Uneori refuza chiar să creadă că ea avea să se întîmple vreodată. Şi iată ziua aceasta sosise.

Îşi dezbrăcase hainele de lucru şi, învelit în halatul vişiniu, revenise în camera unde Calata îşi pregătea bagajele. O vreme nu ştiu ce să facă. Deschise geamul şi privi în grădina ce răspîndea un miros puternic de roze înflorite, apoi, rezemîndu-şi spatele de pervazul ferestrei, rămase aşa, nemişcat, privind-o pe Calata cum îşi aranja lucrurile în valize. Ea nu-l privea. Îi ocolea privirea şi-l ocolea pe el de parcă s-ar fi temut ca nu cumva să încerce s-o oprească, deşi ştia prea bine că nimeni n-ar fi putut-o opri acum să-şi urmeze hotărîrea, şi încerca să se comporte ca şi cînd el nici n-ar fi fost de faţă. Închise geamantanele şi le aşeză în mijlocul camerei, lîngă masă, apoi trecu în camera de baie unde stătu multă vreme. Simaco îi desluşea silueta difuză prin geamul mat al uşii. O privea însă ca pe o străină şi lucrul acesta, de care îşi dădea seama, îl neliniştea cel mai mult. Oare între ei totul s-a terminat de acum încolo? Nu putea crede, dar nici n-avea puterea necesară pentru a întreprinde ceva.

Cînd ieşi din baie, învelită într-un prosop mare şi pufos, Calata îl privi o clipă în treacăt, ca din întîmplare şi dispăru în odaia alăturată, unde începu să se îmbrace. El se desprinse

atunci de la geam și intră în biroul său de lucru. Voia să citească ceva, indiferent ce, să nu se mai gîndească la plecarea femeii. Luă o carte la întîmplare, o deschise la semn, dar literele îi fugeau pe dinaintea ochilor, șiruri lungi de semne ce nu-și puteau găsi înțelesul. Se lungi pe dormeza moale și încercă să doarmă. Pleoapele însă refuzau să se închidă și deodată îi veniră în minte copiii. Abia atunci își dădu seama că nu-i văzuse de loc în tot acel timp cît Calata se pregătise de plecare. Se ridică deci și reveni în cameră.

Calata era aproape gata îmbrăcată. Își pieptăna părul lung, revărsat în bucle arămii peste umeri. Intrarea energică a bărbatului o făcu să tresară. Îl privi îngrijorată și, citind pe fața lui neliniștea, primul lucru ce-i trecu prin minte fu acela ca nu cumva el să aibă o izbucnire violentă, să-i pretindă explicații ce ar fi necesitat poate cîteva ore, căci ea nu se simțea acum în stare să reziste unei tensiuni nervoase atît de îndelungate. Imediat însă își dădu seama că acest lucru nu avea să se întîmple și intuiția ei de femeie o făcu să deducă motivul acestei agitații neașteptate a lui Simaco.

— Vrei să întrebi de copii? preveni ea orice altă întrebare din partea lui. Rostea cu grijă fiecare cuvînt, cu o voce aparent calmă, ce-i trăda însă tulburarea.

— Întocmai, răspunse Simaco.

— I-am dus în Agalbia, acasă la ai tăi. Și după o pauză adăugă: Fii fără grijă, lor nu le-am spus nimic. Ei vor rămîne acolo cît vei crede tu necesar. Sper că n-am procedat greșit.

Simaco se așeză pe unul dintre scaunele de toaletă și aprobă înclinîndu-și ușor capul:

— Ai făcut bine, Calata.

— Și nici părinților tăi nu le-am spus nimic.

— Mai bine așa.

— Nu puteam. Înțelege-mă. Le voi explica altădată ori le vei spune tu ce vei crede de cuviință. Acum n-aveam tăria. Poate peste o vreme... Încearcă de mă înțelege, Simaco.

— Dar te înțeleg foarte bine...

După acest scurt schimb de cuvinte, aparent calm, tăcură iarăși, numai că acum privirile lor furișate se evitau și se căutau în același timp; se observau unul pe celălalt, își urmăreau gesturile, fiecare mișcare și parcă așteptau unul de la celălalt ceva, o vorbă, un semn, o privire. Astfel, în această așteptare încordată, timpul trecea apăsător, cu greutatea unei ape ce-și revărsa undele peste ei. În cele din urmă, Simaco rupse tăcerea:

— Acum, unde pleci, Calata?

Ea nu se așteptase la această întrebare și de aceea nu știa pur și simplu ce să răspundă. Se opri din pieptănatul părului și-l privi pe Simaco drept în ochi, bănuitoare.

— Dacă vrei, continuă el cu aceeași voce calmă, poți rămîne aici. O vreme, pînă vei găsi ceva mai bun. În casă ai tot ce-ți trebuie. Dacă vrei...

— Îți mulțumesc, Simaco, răspunse ea și nu-și putu stăpîni emoția. Îți mulțumesc, dar nu pot primi. Trebuie să plec. Trebuie. Altfel, totul s-ar nărui și n-ar mai însemna nimic pentru mine.

El înclină iarăși capul în semn de aprobare și, ridicîndu-se, ieși din cameră. Coborî în grădina cu flori și se așeză pe banca de sub ramurile bogate ale unui arbore nordic.

Se însera. Pe cer începuseră să apară primele stele. Era primăvară.

★

Cosmodromul era înțesat de lumea ce venise să-i întîmpine pe astronauți. Nava aterizase încă din seara zilei precedente, dar debarcarea urma să aibă loc abia la mijlocul acesteia, cînd, primiți cu adevărat sărbătorește, navigatorii cerului aveau să pună din nou picioarele pe pămînt.

Simaco răzbătu cu greu prin mulțime pînă la una dintre tribunele instalate pe aleea principală ce conducea de la platforma de aterizare la peronul stației, unde, pe o tribună împodobită numai cu flori albe, aveau să se rostească toasturile pentru cei dragi, atît de mult așteptați.

Se urcă pe scările metalice pînă aproape de vîrf. Acolo se așeză pe bancă, tăcut, alături de un grup entuziast de tineri, care vorbeau în gura mare și gesticulau spectaculos, exprimîndu-și fiecare părerile despre marile drumuri cosmice. Nu-i ascultă. Nu le dădu nici o atenție, în ciuda faptului că în cîteva rînduri unul dintre tinerii aceia îl solicitase să aprobe expozeul său de argumente din care Simaco nu înțelegea nimic și se mulțumi să rămînă taciturn, absent de la freamătul ce-l înconjura, în așteptarea clipei cînd ușa navei se va deschide, și în pragul ei își vor face apariția membrii echipajului.

Își plimba privirea prin mulțimea aceea pestriță, adunată pe cosmodrom, căutînd, fără să-și dea seama, din priviri, pe Calata. O presimțea aproape, undeva pe una dintre tribunele din preajma peronului. Era sigur că ea trebuia să fie acolo și, deși îi era imposibil să deslușească pe cineva de la distanța aceea cu ochii liberi, îi simțea parcă privirile ațintite asupra-i și simțea cum îl cuprinde iarăși tulburarea. Dar era numai o părere și într-un fel se bucura că nu se întîlniseră. Ce și-ar fi putut spune unul altuia decît, eventual, cîteva cuvinte banale, nesemnificative? S-ar fi salutat poate ca doi străini și ar fi trecut indiferenți mai departe. Indiferenți? Nu, el era sigur că n-ar fi putut trece nepă-

sător pe lîngă ea. Iar dacă s-ar fi întîmplat totuşi să treacă aşa, pur şi simplu, unul pe lîngă celălalt, tulburarea lui ar fi fost atît de mare, încît era aproape sigur că n-ar mai fi rămas acolo nici o clipă mai mult. Ziua aceea ar fi fost o zi nefericită pentru el, tristă şi fără rost. Dar ea ? Poate şi ea ar fi fost tulburată de o asemenea întîlnire. Poate şi pentru ea ar fi fost dureros să-l întîlnească tocmai acum. Era mai bine că nu se întîlniseră. Da, era mai bine. Cel puţin astăzi. Cel puţin acum.

Simaco privea în continuare, fără să-şi poată concentra atenţia asupra vreunui punct oarecare, peste acea mare mulţime de oameni, aşa încît nici nu luă seama cînd glasurile se potoliră, cînd pe întregul cosmodrom se făcu linişte şi numai semnalul prelung al trompetelor ce vesteau clipa solemnă îl făcu să tresară.Glasurile metalice tăcură şi ele cîteva momente şi peste cosmodrom se lăsă o linişte adîncă, aproape neverosimilă. Toate privirile erau aţintite spre uşa înaltă a navei de unde aveau să-şi facă apariţia, din clipă în clipă, cei opt astronauţi.

Secundele se scurgeau greu, nebănuit de lungi şi deodată uşa se deschise. În deschizătura ei apăru un om ce desfăşură larg faldurile drapelului pămîntesc şi, în aceeaşi clipă, din miile de piepturi izbucniră urale puternice. Oamenii îşi manifestau bucuria, şi entuziasmul lor nu cunoştea margini. De pretutindeni se înălţau în văzduh ovaţii, de pretutindeni începură să fie aruncate flori.

Cei opt cosmonauţi ieşiră pe rînd din navă. Pentru o clipă, înainte de a coborî, se opriră acolo sus, în înaltul scărilor, făcînd semne de bucurie spre cei care îi aşteptau, spre cei cu care aveau să se reîntîlnească după o absenţă atît de îndelungată. În jurul lor se şi crease o animaţie puţin obişnuită. Reporteri, operatori ai intertelevideofoniei, ziarişti, cinereporteri îi înconjuraseră din toate părţile într-un irezistibil asalt.

Tulburat, Simaco privea spre grupul acela restrîns de oameni ce făceau semne de acolo, de sus, fără să poată distinge pe cineva anume. Era emoţionat şi ochii i se împăienjeniseră de lacrimi.

Cineva urcă scara pînă în vîrf, acolo unde se aflau cei opt, şi oferi conducătorului expediţiei obişnuita cheie a oraşului, poleită în aur, ca semn al ospitalităţii şi al primirii lor în rîndul cetăţenilor de onoare ai acestei vechi cetăţi consacrate ştiinţelor şi devenite astăzi centrul lansărilor şi decolărilor de nave interastrale. După prelungile strîngeri de mîini şi îmbrăţişări, cosmonauţii începură să coboare scările în uralele necontenite ale publicului. Flori, o mare de flori prinse a se revărsa de pretutindeni în calea lor,

acoperind covorul purpuriu ce le fusese așternut pînă la tribuna de oncare de unde aveau să fie rostite cuvintele de bun găsit, și pașii lor se adînceau mereu într-un covor viu de flori de toate culorile.

Abia cînd ajunseră în dreptul său, Simaco îl recunoscu pe Catomil. Nu se schimbase aproape de loc și era foarte ușor să-l recunoști. Numai emoția prea mare îl făcuse să nu-l poată distinge dintr-o dată între ceilalți. Era la fel de tînăr și de înalt, cu mersul zvelt, cu părul căzîndu-i veșnic în șuvițe pe fruntea-i boltită, de platină, cu zîmbetul acela larg ce trăda o fire deschisă, optimistă. Era el, același entuziast și romantic care plecase. Catomil... Se surprinse ridicînd mîna pentru a-i face semne și abia atunci își dădu seama că stătuse tot timpul împietrit, fără să scoată un cuvînt, fără să facă vreun gest. Începu să ovaționeze și el cu toți cei din jur.

Catomil, desigur, n-avea cum să-l remarce în mulțimea aceea. Mergea cu pași rari, egali, făcînd semne de mulțumire pentru călduroasa primire ce li s-a făcut. O clipă însă, Simaco avu impresia că privirile lor se întîlnesc și Catomil îi face semne, îi zîmbește. Atunci avu o tresărire, spontan simți nevoia de a se arunca printre oamenii adunați pe cosmodrom, pînă la el. Se și văzu îmbrățișîndu-l, sărutîndu-l pe obraji. Se bucura sincer de întoarcerea acestuia și ar fi vrut să fie cît mai aproape de el, să-i spună chiar atunci lucrul acesta. Dar ce i-ar fi spus dacă s-ar fi aflat dintr-o dată în fața lui? Desigur, în asemenea clipe cuvintele nu-și mai au rostul. S-ar fi privit o clipă drept în ochi, apoi s-ar fi îmbrățișat puternic, ca frații, așa cum se aveau ei întotdeauna ; s-ar fi sărutat și iarăși s-ar fi privit drept în ochi, adînc, regăsindu-se aceiași prieteni nedespărțiți. Ar fi trecut așa cîteva clipe, apoi... Apoi, desigur, l-ar fi întrebat pe Catomil : „Cum a fost?“ (Ce întrebare banală !) , la care el ar fi rîs și ar fi ridicat din umeri (îl știa, așa ridica întotdeauna din umeri), și ar fi răspuns : „Normal“. Apoi ar fi întrebat el despre cei de acasă, despre prietenii lor, despre profesorii lor. S-ar fi interesat de Calata... Da, ar fi întrebat, firește, și despre Calata. N-ar fi putut să nu întrebe. Atunci Simaco ar fi lăsat privirea în pămînt, s-ar fi posomorît dintr-o dată și ar fi tăcut. Ce i-ar fi putut spune despre Calata?...

Își reveni înfiorat din acea stare ciudată care îl cuprinsese și, strîngîndu-se în sine, continuă să privească grupul celor opt cosmonauți care înaintau spre tribuna din fața peronului. Încetase să mai ovaționeze, încetase să mai facă semne. Se simțea obosit, copleșit de o tristețe profundă. Se simțea singur și străin printre toți aceia care îl înconjurau,

care, în entuziasmul lor, nu-l observau, nu-i acordau nici un fel de atenție. Nici măcar nu se sinchiseau dacă el nu aplauda și nu ovaționa în rînd cu ei. Și gîndul de a pleca de acolo i se înfiripă în minte. Dar se rușină imediat de sine și rămase mai departe, nemișcat pe locul său, la înălțimea tribunei aceleia.

Ajunși pe peron, celor opt astronauți li se înmînară ghirlande de flori și ceremonia propriu-zisă începu. Lumea se liniști, interesată să vadă și să audă tot ce se întîmpla acolo, la tribuna oficială. Din cînd în cînd se ridicau iarăși ovații prelungi, subliniind toastul cuiva, apoi se lăsa iarăși liniștea aceea vibrantă, acoperită de glasurile vorbitorilor ce răsunau metalice în difuzoarele instalate peste tot.

Curînd veni și rîndul cosmonauților să rostească cuvinte de bun găsit. Primul vorbi conducătorul expediției, un bărbat cu o barbă revărsată în cascade. Vorbi despre misiunea pe care au avut-o, despre felul cum au înțeles ei să și-o ducă la bun sfîrșit.

Era a treia navă din seria celor zece care plecaseră să studieze timp îndelungat zonele de atracție ale cîmpurilor magnetice interastrale. Era o misiune într-adevăr de mare importanță care, o dată rezolvată, permitea lansarea oamenilor în zboruri îndepărtate, permitea găsirea unor soluții noi în zborul interastral, deschidea drumuri cu totul noi în direcția explorării spațiului cosmic.

Conducătorul expediției vorbea rar, cu o voce caldă, baritonală, gesticulînd larg pentru a-și sublinia și mai mult importanța cuvintelor. Simaco însă nu-l mai urmărea. Își amintea cum plecase Catomil cu această navă. Se știa că expediția avea să dureze multă vreme, între douăzeci și douăzeci și cinci de ani, timp în care legătura cu Pămîntul avea să fie imposibilă. Mulți dintre cei vizați pentru aceste zboruri refuzaseră să se îmbarce. Catomil însă fusese încă de la început entuziast. Pleca în direcția constelației L pentru douăzeci de ani. Și iată anii au trecut, poate pe nesimțite, și el se întorcea. Se afla din nou pe Pămînt.

Lumea asculta emoționată vorbele navigatorilor cosmici. Cîtăva vreme ascultă și Simaco, dar o melancolie puse curînd stăpînire pe el și simțea că nu putea să-i reziste. În minte începură să i se învălmășească amintiri vechi, el însuși parcă trăind într-o altă lume, îndepărtată.

Vorbiră și ceilalți. Simaco nu-i mai urmărea. Îl privea doar pe Catomil, în neștire, obsedat. Vorbea tocmai el și cuvintele lui rostite răspicat acopereau mulțimea, dar pe lîngă Simaco treceau fără ca el să le poată auzi. Vedea în fața ochilor o altă imagine a lui Catomil, așa cum îl cunoscuse în urmă cu mulți, foarte mulți ani, la fel de tînăr

și de mîndru, la fel de entuziast și de visător. Erau prieteni. Se împrietenisеră încă de cînd se cunoscuseră în primul an de facultate. Se simțeau atrași unul de celălalt cu o putere irezistibilă. Erau mereu împreună, împreună își făureau visele de viitor, împreună proiectau cele mai nebănuite zboruri interastrale pe care, imaginar, le trăiau cu toată emoția unei desfășurări aievea a planului lor. Împreună voiau să pună primii piciorul pe o planetă necunoscută încă, unde să fie primiți de oamenii acelei lumi ca niște adevărați soli ai Marelui Pămînt. O, cîte visuri nu clădiseră împreună... O vreme stătuseră amîndoi, pentru niște prospecțiuni. pe unul dintre asteroizii planetei S. Se dedicaseră acolo unei munci de cercetare pe care n-o mai putuseră apoi reedita niciodată. După orele de laborator, între analizele efectuate în retorte alambicate și prospecțiunile în diferitele puncte ale asteroidului, în clipele lor de răgaz, continuau să viseze la marile zboruri. De obicei își făceau planuri în care își avea fiecare locul și rolul său bine stabilit, cu merite egale în tot ceea ce își propuneau să facă; împlinirea visurilor legîndu-se mereu de destinul amîndurora.

Pe cînd se plimbau astfel, într-una din clipele lor de evaziune, cu gîndul, într-o navă ce zbura uluitor pe largul prospect al Căii Lactee, Catomil a zîmbit amar și a spus: „Nu știu de ce, dar ai să vezi tu, Simaco, nimic din tot ce am plănuit noi în acești ani nu se va împlini. Nu știu de ce, dar simt acest lucru". Pe Simaco îl uimiseră cuvintele acelea și nici atunci, nici mai tîrziu, cînd ele se dovediră a fi realitate, nu-și putuse explica logic acea presimțire pe care o avusese Catomil atunci.

La puțin timp după întoarcerea de pe acea scurtă și mult prea mică expediție pe asteroidul planetei S, Simaco plecă la Polul Sud pe un vas-laborator. Amîndoi erau specialiști în fizică interastrală, în domeniul atracției cîmpurilor magnetice cosmice și tocmai de aceea nu putuseră pleca împreună. Se crease pe neașteptate un loc pentru un specialist în atracția cîmpurilor magnetice și, fiind vorba de o perioadă scurtă, nu dăduseră importanță despărțirii. S-a întîmplat însă ca Simaco să sufere acolo un accident foarte grav, în urma căruia i se interzicea tocmai participarea la zborurile în afara atmosferei terestre. Verdictul fusese zdrobitor. Multă vreme Simaco nu putu crede că visurile sale s-au năruit, că nimic din tot ceea ce își propusese în viață nu se va mai împlini, că idealul căruia i se dăruise cu pasiune va rămîne pentru el o veșnică himeră, o Fatamorgana pe care n-o va putea atinge niciodată. Zadarnic încercase Catomil să-l liniștească, să-l consoleze. Realitatea era crudă și mai presus de orice vorbe și îmbărbătări.

Dar ceea ce îi făcuse și mai mult rău fusese tocmai zborul de lungă durată al celor zece nave care urmau să cerceteze cîmpurile magnetice interplanetare și pentru care tocmai începuseră recrutările și pregătirile temeinice. Plecarea într-o astfel de expediție ar fi însemnat poate opera vieții sale. Iar el rămînea aici, pe Pămînt, fără nici o speranță, fără nici o putere de a schimba cu ceva starea de fapt a lucrurilor. Acele zile fuseseră cele mai dureroase pentru el și avură darul de a-l transforma mult. Deveni retras, tăcut, închis în sine, răutăcios și invidios, suspicios, gata oricînd să-și răzbune durerea. Așa s-a despărțit de Catomil în urmă cu douăzeci și ceva de ani. Așa a rămas el aici, pe Pămînt, ca o pasăre rănită la aripi.

Ovațiile și aplauzele prelungite îl dezmeticiră din gîndurile sale. Avu o tresărire și mașinal începu să aplaude. În jur, lumea fremăta într-o erupție de entuziasm. Catomil își terminase cuvîntul, și acum era aplaudat cu insistență. El făcea, cu mîinile ridicate, semne de mulțumire tuturora, iar oamenii din apropierea tribunei îi aruncau brațe întregi de flori.

În timp ce un alt astronaut se pregătea să vorbească, Simaco surprinse o frîntură din ceea ce-și spuneau doi dintre tinerii ce stăteau pe o bancă în dreapta sa. Îi atrăsese atenția mai ales faptul că auzise pronunțat numele Calatei. De aceea se răsuci spre cel ce vorbise, crezînd că e cineva care-l cunoaște sau care o cunoaște pe ea, dar tînărul îi era absolut necunoscut și nu-și amintea să-l fi văzut undeva vreodată. Îl privi totuși cu atîta insistență, încît acesta sesiză și, zîmbindu-i larg, îl întrebă curios :

— Poate vrei să spui că n-am dreptate ?

Simaco își dădu abia atunci seama că era același tînăr care înainte de începerea festivităților îl luase în cîteva rînduri drept martor al afirmațiilor sale din discuția aprinsă ce o purtase cu ceilalți.

— În ce privință ? întrebă la rîndul său Simaco, mai mult ca să nu lase impresie proastă, căci credea acum că este vorba de o altă Calata, necunoscută lui, dar tînărul continuă :

— Spuneam că aș vrea s-o cunosc și eu pe Calata. Trebuie să fie și ea pe aici, nu ?

Simaco îl privi complet derutat. Așadar nu se înșelase. Dar ce legătură putea să aibă Calata cu acest tînăr ? De unde și pînă unde îi venise acestuia în minte și ce anume știa despre ea ? deci întrebă :

— Dar ce legătură are asta cu dumneata ?

— Cu mine ? se miră tînărul. Asta-i bună. Nici una.

— Atunci ?

— N-ai auzit? întrebă la rîndu-i tînărul. Simaco dădu din cap în semn că nu auzise.

— Cosmonautul acela, Catomil, mi se pare, începu tînărul să explice, transmitea salutări prietenilor săi Simaco și Calata. Îți dai seama? Ce n-aș da să fiu eu în locul vreunuia dintre ei. Cîte nu vor afla aceștia din istorisirile intime ale navigatorului. Cît despre Calata?... Nu mă îndoiesc, ea trebuie să fie foarte frumoasă. Ce zici? Sau poate crezi că un astfel de om ar putea avea o prietenă urîtă? Eu cred că trebuie să fie foarte frumoasă. Nu?

Dacă era frumoasă Calata?... Simaco surîse trist. Va să zică, prietenul lor nu-i uitase. Era și firesc să fie așa. Cine ar fi putut s-o uite pe Calata?...

Se răsuci la locul său fără să-i răspundă tînărului care de altfel nici nu l-ar mai fi ascultat. Era foarte atent acum la ceea ce spunea un alt membru al echipajului. Pe cosmodrom se lăsase iarăși liniștea și numai vorbele astronautului pluteau sonore peste marea mulțime de oameni. Simaco își simți din nou ochii împăienjeniți de lacrimi. Prin ceața lor îi apărea înainte o siluetă albă, înaltă și mlădioasă: Calata. I se ivea în minte așa cum o cunoscuse atunci, în seara aceea de iarnă, la balul geologilor. Era îmbrăcată într-o rochie albă, vaporoasă, ce o făcea să pară mai înaltă și mai suplă.

Sala mare a mozaicului era plină de lume. Cei mai mulți — tineri. Perechi, perechi dansau în ritmul larg al unei melodii lente. Catomil și Simaco stăteau singuri la o masă pe una dintre terasele interioare laterale, avînd în față paharele înalte de cristal în care aromea o băutură tare. Priveau distrați în sală, căutînd parcă pe cineva. De fapt nimeriseră întîmplător la acea serată și acum căutau să-și alunge plictiseala urmărind perechile de dansatori. Pe Calata o remarcaseră aproape în același timp. Era în tovărășia altor fete, lingă una dintre colonadele înalte ale sălii și discuta ceva foarte aprins. Discutau în contradictoriu desigur, pentru că prea aveau cu toate o expresie serioasă și prea uitaseră de tot ce se întîmpla în jurul lor. Calata, în special, avea o figură gravă și vorbea cu multă feminitate. Cei doi tineri nu-și puteau da seama despre ce anume discutau fetele acelea, erau prea departe și prea era mare gălăgia din jur pentru ca să poată răzbate pînă la ei cuvintele, dar seriozitatea aceea exagerată li se păru de-a dreptul caraghioasă în circumstanțele acelei seri. Ceea ce li se păru și mai surprinzător era faptul că fata aceea în rochie albă, Calata, era foarte frumoasă. Era frumoasă și totuși nimeni n-o invitase la dans. Era într-adevăr ceva ce se întîmpla foarte rar. Îi observară trăsăturile delicate ale fetei,

părul arămiu căzîndu-i în inele pe umeri. Talia înaltă și ținuta maiestuoasă, toate acestea îi făceau să nu-și mai poată desprinde ochii de la ea.

Catomil o invitase la dans. La început ea refuzase categoric, dar Catomil nu era omul care să se lase bătut cu una cu două. În cele din urmă, fata acceptă. Dansa ușor, dar se vedea prea bine că nu-i făcea plăcere să danseze cu un necunoscut. Acceptă însă invitația de a lua loc la masa lor. Comandară din nou băutură și amîndoi se străduiră să închege o discuție mai inteligentă fără a izbuti însă. Faptul se pare că o amuza pe fată care se lăsa curtată, rîzînd în sinea ei, probabil, de Simaco, care încerca din răsputeri să fie spiritual. Încetul cu încetul însă, buna dispoziție reveni tuturora și seara aceea fu una dintre cele mai frumoase petrecute împreună. Simaco își amintea întotdeauna cu plăcere de seara aceea cînd o cunoscuseră pe Calata. Fusese o seară de neuitat.

Festivitățile solemne de primire a astronauților se terminaseră. Lumea părăsea tribunele cosmodromului. Ziua era aproape de sfîrșit. Simaco mergea printre oameni, absent, fără să-i privească. Pașii îl purtau în neștire spre șosea, acolo unde își parcase mașina. Abia cînd se văzu instalat la volan se dezmetici de-a binelea. Își simțea însă inima grea și sufletul tulburat. Se simțea obosit și singur. Ar fi vrut să plece undeva, departe, să dispară, dar ceva nedeslușit îl oprea. Trebuia să rămînă aici, între oamenii aceștia, alături, mereu alături de ei.

★

Cîteva clipe se priviră cercetător. Ea simțea cum privirile lui o învăluie și o ard. Era tulburată.

Catomil, surprins la început de intrarea neașteptată a femeii, își purtă ochii, într-o privire fugară, apoi mereu mai insistentă, peste fața ei, peste umeri, încet în jos, spre talie, apoi spre coapse, pe gleznele rotunde pînă la tălpile picioarelor și înapoi, încercînd să-și amintească de ea, căci presimțea parcă, și tulburarea lui era altfel inexplicabilă ; presimțea că femeia aceea îi este cunoscută și încerca să-și reconstituie în minte imaginea, așa cum o știa el, de altădată, a femeii aceleia pe care o privea cu ochi dilatați.

Clipele păreau nespus de lungi, pînă cînd, într-un tîrziu, Catomil rosti cu uimire și nesiguranță numele ei :

— Calata ! ?

Ea simți cum totul se învîrte în jur, simți cum se clatină și cade, dar își reveni imediat și deschizîndu-și ochii îl privi pe Catomil. Se apropiară unul de celălalt cu sfială, cu

teamă, neputînd crede că sînt din nou unul în fața celuilalt, că s-au regăsit după atîția ani de despărțire.

— Calata, rosti iarăși Catomil și mîinile sale tremurînde îi atinseră umerii, apoi într-o îmbrățișare stîngace o cuprinse la pieptul său. Stătură așa multă vreme, unul lipit de celălalt, într-o dureroasă îmbrățișare, fără să-și spună nimic.

Se desprinseră încet și se priviră iarăși în tăcere. Cît de puțin se schimbase el. Cît de puțin își lăsaseră anii amprenta pe chipul său. Era același, cu ochii albaștri scînteietori, cu privirea dreaptă, cu fața smeadă și proaspătă. Era la fel de înalt și frumos, poate ceva mai împlinit, mai bărbat.

Calata îl privea nesățioasă și simțea cum în sufletul său se deschidea un gol nesfîrșit deasupra căruia se clătina ea, aplecată adînc și copleșită de teama de a nu se prăbuși. Erau clipe de mare încordare. Se priveau fără să-și poată spune ceva. Poate în asemenea cazuri cuvintele sînt inutile, sînt prea sărace pentru ca să poată exprima tot ce oamenii simt în asemenea momente. Apoi ea își trecu degetele subțiri și lungi prin părul lui într-o mîngîiere felină; cu un gest delicat îi alinta fața bronzată și rostea în neștire mereu aceleași și aceleași cuvinte: „Catomil, dragul meu Catomil..."

Poate au trecut așa cîteva clipe sau ore în șir, cine știe. Cei doi se priveau temători,fără să se regăsească aceiași, sau poate încă se temeau să se regăsească. Se temeau să-și vorbească ori poate n-aveau ce să-și spună, ori nu știau ce trebuie să-și spună, ori nu știau ce trebuie să facă și de aceea stăteau așa, unul în fața celuilalt, într-o îmbrățișare nefirească, stranie, și-și rosteau numele încet, abia șoptit, ca o chemare de peste ani, ca un ecou venit de peste depărtări, abia auzit, abia perceput, repetat la nesfîrșit în acele clipe lungi și nebănuit de grele.

Poate au trecut așa clipe sau ore întregi pînă și-au revenit. Atunci s-au îndepărtat stîngaci, ca într-o tresărire de spaimă, unul de celălalt, ca doi străini. S-au privit iarăși, dar numai în treacăt acum, ca din întîmplare, neîncrezători, suspicioși poate. S-au privit de la distanță, s-au așezat, somnambuli, în fotoliile galbene, prea scunde, și iarăși au continuat să tacă. O tăcere grea se lăsase între ei, și fiecare, cercetîndu-se mereu cu privirea, aceeași privire iscoditoare, se gîndea la prezența celuilalt, la ceea ce gîndea celălalt în clipele acelea, la ceea ce simțea fiecare în acele momente de încordată tensiune.

Pe fruntea lui Catomil apărură broboane de transpirație și buzele începură să-i tremure nervos, nestăpînite, cînd, deodată, Calata tresări. Simți privirea lui îngrozită (poate

nu era așa) cercetîndu-i fiecare trăsătură a feței, fiecare cută și dintr-o dată avu senzația că ea a devenit pentru el o străină, o străină oarecare... Sentimentul acesta trăit lucid o cutremură și vru să se ridice, să plece, dar n-avu puterea necesară în primul moment, iar după aceea fu prea tîrziu. Catomil se ridicase și, îndreptîndu-se spre geam, cu gesturi grăbite, îl deschise larg, inspirînd adînc în plămîni aerul proaspăt de afară. Era o zi limpede, cu soare mult și mirosea ametitor a flori proaspete. Cu fața întoarsă de la ea, Catomil vorbi :

— Cît de plăcut este să poți inspira aerul acesta pur, aerul Pămîntului natal...

Catomil n-o privea, dar ea simțea că el ar fi vrut să rostească alte cuvinte, că ar fi vrut să spună poate : „Cît de mult am așteptat să te reîntîlnesc", sau poate ar fi vrut să spună : „Dacă ai ști cît de mult m-am gîndit la clipa reîntîlnirii noastre", sau poate ar fi vrut să strige, să țipe din adîncul plămînilor : „De ce minți ?! Tu nu ești Calata. Tu nu poți fi Calata. De ce mă minți ? Calata visurilor mele..."

Ea îl urmărea cum stătea rezemat cu umărul de geamul deschis, într-un tremur nervos, privind țintă afară, și se simțea tot mai mult tulburată. Simțea cum sîngele i se urcă în obraji pentru ca imediat să simtă în tot corpul o răceală și o slăbiciune irezistibilă s-o cuprindă pînă la amețeală. Rămase însă nemișcată în fotoliul acela și, cînd își simți din nou tîmplele zvîcnind, îi veni să strige, să țipe ca și cînd s-ar fi prăvălit în prăpastia aceea adîncă peste care stătuse aplecată. Îi venea să-și muște mîinile și să strige : „Nu se poate, mă auzi ?! Nu se poate să fie adevărat. Eu nu sînt o străină. Eu te iubesc. Sînt Calata... Calata..." Dar vorbele îi rămîneau nerostite pe buze, și strigătul — înghețat în adîncurile sufletului.

— Te-am așteptat, Calata, spuse el fără să se întoarcă spre ea. Știam că o să vii. Știi, întotdeauna m-am gîndit la întîlnirea noastră... Întotdeauna mi-am închipuit-o... Așa mi-am închipuit-o întotdeauna...

— Minți ! izbucni ea. Minți, minți, minți ! repeta cu vocea scăzută, într-un strigăt înăbușit, convulsiv. Buzele îi tremurau nervos, și privirile i se fixară dintr-o dată pe chipul sever al lui Catomil, care se întorsese brusc, uimit și surprins, înspre ea.

Calata ar fi vrut să izbucnească într-un plîns, într-un plîns puternic, cu hohote, care s-o zguduie și în același timp să-i ușureze sufletul, dar își simțea pleoapele împietrite și ochii secătuiți. Catomil o privea uimit. Ieșirea femeii îl descumpănea, îl făcea mai slab și se simțea meschin și laș în fața Calatei. Își dădea seama de motivul tulburării și nu știa

ce anume trebuie să facă. Încercă să-i zîmbească, dar buzele abia i se desfăcură într-o grimasă penibilă şi atunci se apropie iarăşi de ea. Se aşeză pe scaunul din faţa femeii şi, luîndu-i mîna într-a lui, încercă s-o calmeze.

— Ce ai? Ce s-a întîmplat? întrebă cu o voce scăzută, dar imediat îşi dădu seama că nu asemenea întrebări aveau darul de a o potoli, nu acestea erau cele mai potrivite cuvinte acum, că de fapt nici nu voise să întrebe acest lucru, dar nu găsea nimic altceva mai bun să-i spună.

— Nu-i nimic, şopti ea cu greu. Nu-i nimic. O să-mi treacă. Te rog să mă ierţi...

— Să-ţi aduc un pahar cu apă? spuse în cele din urmă Catomil, şi ea aprobă, înclinînd capul.

Se ridică de pe scaun cu mişcări grăbite şi dispăru în cealaltă încăpere, de unde se întoarse numaidecit aducînd un pahar cu apă pe care i-l întinse Calatei. Aceasta îl bău aproape tot, şi în clipele următoare se mai linişti puţin. Simţea însă tot timpul cum privirea lui o urmăreşte cu o anume compasiune, cu milă şi nedumerire în acelaşi timp. Altfel, da, altfel îşi imaginase ea această întîlnire şi era convinsă că şi el, de asemenea. Nu o dată se gîndise la clipa cînd vor fi din nou împreună, cînd se vor întîlni după o absenţă de atîţia ani.

Era, într-adevăr, o absenţă de mulţi ani, poate de prea mulţi ani. Desigur, el o purtase în suflet pretutindeni, de lucrul acesta nu se îndoia. Stătuse ore în şir, zile la rînd în faţa fotografiei, alintînd-o cu vorbe dragi de atîtea ori, acolo în depărtările sale. În visurile acelea amăgitoare ale lui îi vorbise, desigur, în atîtea rînduri Calatei, acelei Calate pe care însă o desprinsese de Pămînt odată cu el, ducînd-o alături pe drumurile fără oprelişti ale cerului; imaginea unei Calate, desigur alta decît cea pe care o avea acum în faţă. Imaginea aceleia fusese mereu cu el, pe aceea o purtase mereu în suflet. Dar ea, adevărata Calata, rămăsese totuşi pe Pămînt într-o tristă şi lungă aşteptare în care anii nu i-au cruţat viaţa, şi de atunci au trecut mulţi ani, poate prea mulţi ani, iar acum Calata aceea nu mai exista, imaginea ei de atunci s-a risipit, rămînînd doar amintirea ei să persiste mereu neîmplinită în sufletul tulburat al lui Catomil. Ea se schimbase mult, îmbătrînise chiar. Era acum, într-adevăr, o altă femeie. El se aşteptase poate s-o regăsească aşa cum o lăsase, la fel de tînără, la fel de frumoasă, la fel... El purtase în suflet — acum îşi dădea bine seama — o imagine idealizată a ei; se îndrăgostise de acea imagine ireală, încrustată în sufletul său pentru a o feri de orice ar fi putut să-i vatăme integritatea, dar n-o putuse feri din calea timpului, încît corespondentul real al acelei Calate idealizate nu-i mai putea semăna acum. Era o altă fiinţă, dintr-o altă lume,

străină și depărtată, care nu putea, n-avea cum să-și mai egaleze vreodată imaginea dusă de Catomil pînă în sferele abstracte ale ideii de femeie. Da, Catomil n-o mai iubea pe ea, ci iubea o idee oarecare, ideea de femeie. Sau poate... Deodată Calata simți cum se înfiorează, cum sîngele îi năvălește iarăși în obraji și ceva, ca o revoltă, urcă în ea de undeva din adîncurile cele mai nebănuite ale ființei sale. Și atunci îl privi iarăși pe Catomil. Drept în față de data aceasta, dură și neînfricată, cu o lumină nouă în ochi, pe care Catomil n-o mai văzuse la ea, ca și cînd ar fi descoperit ceva nebănuit, ca și cînd ar fi triumfat în fața unei slăbiciuni, și cu o voce fermă îl întrebă răspicat :

— Ce ai fi vrut să fac ? Spune-mi, ce trebuia să fac ?

Era demnă și severă, sigură de sine și se simțea mai tare ca oricînd. Trebuia să se justifice ? Nu. În orice caz nu în fața lui. Iar dacă o va face, aceasta va fi din cu totul alte motive. O condamna cumva el pentru ceea ce făcuse ? Dar ce făcuse oare ? Ar fi fost mai bine să-l aștepte ? De cîte ori nu-și pusese această întrebare în anii care au trecut de la plecarea lui și de fiecare dată se găsea vinovată că nu-l așteptase. Dar oare era în adevăr vinovată ? Se temea de clipa reîntîlnirii, de ce avea să-i spună. Se temea de explicații și, mai ales, de răzbunarea lui. Da, de răzbunare. Dar cu ce drept ? Îl trădase ea ? Poate. Dar ce anume trădase ? Jurămintele ? Cui mai puteau folosi acele juráminte cînd între ei se așterneau anii, mereu alții și alții, ca un zid de netrecut ? Se trădase pe sine ? Nu. În fața nimănui nu se simțea vinovată cu nimic. Acum știa că totul se întîmplase așa cum de fapt trebuia să se întîmple. Era sigură de acest lucru și, în fața lui Catomil, mai ales în fața lui, nu se simțea vinovată cu nimic. Și cu atît mai puțin putea fi vinovat Simaco. Acum era sigură că făcuse bine ceea ce făcuse, că nu greșise cu nimic.

— Nu înțeleg, spuse Catomil. Ce vrei să spui ?

— Înțelegi foarte bine. Dar, dacă vrei, am să-ți explic.

Catomil revenise la geam și stătea rezemat de pervaz, pe jumătate întors înspre ea, privind-o încruntat, nemișcat și uimit totodată. Întrebarea Calatei venise brusc, urmînd un fir al gîndirii ei pe care Catomil îl intuia, dar nu și-l putea explica. Își dădea seama că ea înțelesese tulburarea lui, că ea cumpănise bine situația în care se aflau amîndoi și, cu o forță într-adevăr uimitoare, se regăsise pe sine atît de repede, iar acum era stăpînă pe întreaga situație.

Pentru el, întîlnirea aceasta fusese neașteptată, uluitoare și dureroasă. Voise s-o caute el mai întîi. Se și interesase de ea, știa că lucrează la Institutul central de cercetări hidrologice, aflase și despre Simaco unele lucruri, aflase că cei

doi erau căsătoriți și voia ca el să fie acela care să-i caute, să-i găsească, și nu invers. Ar fi avut astfel posibilitatea să-și stăpînească mai bine emoțiile, să se pregătească pentru acea intîlnire astfel încît el să poată fi sau cel puțin să pară indiferent. Iată însă că ea îl căutase mai intîi. Calata venise pe neașteptate și intîlnirea îl tulburase cu adevărat. Venise oare Calata să-și redobîndească iubirea? Venise pentru a se dezvinovăți ori pentru a implora iertare? Venise pur și simplu pentru a-l vedea, pentru a-i ura bun sosit? Ori pentru a-l invita la ei să petreacă o vreme împreună, depănîndu-și amintiri vechi ale unei frumoase prietenii? Iată cîte întrebări își pusese într-o singură clipă, în clipa cînd o recunoscuse pe Calata în persoana acelei femei care intrase nehotărîtă în încăpere. Întîi fusese uimit de felul cum se schimbase. N-o recunoscuse dintr-o dată și nici mai apoi n-o regăsi pe Calata aceea pe care o știuse el, pe care și-o închipuise întotdeauna, și abia atunci își dădu seama cu adevărat ce însemnaseră cei douăzeci de ani în care lipsise de pe Pămînt și care pentru el nu însemnaseră cu mult mai mult de trei ani. Abia atunci își dădu seama că între ei se așternuseră timp și spațiu, că între ei se ridicase o viață de om pe care nu aveau cum s-o reia de la locul de unde se întrerupsese odată. Înțelesese că ei erau acum niște străini care se încăpățînau inutil să se regăsească, să-și regăsească sentimentele pierdute sau, mai bine zis, suspendate undeva în timp... Timpul de care ei nu ținuseră seama sau nu voiseră să țină seama, amăgindu-se, acolo, departe unul de altul, fiecare cu lumea și cu viața sa deosebită.

— Ce-ai fi vrut să fac? repetă Calata întrebarea. Stătea dreaptă în speteaza scaunului și privea undeva, fără țintă, pe lîngă el, departe, poate peste ani și spații, fără să-l vadă. Plecaseși de puține zile, cînd mi-am dat seama că îmi lipsești cu adevărat, începu să vorbească, fără emoție în glas, Calata. Rămăsesem singură, mereu singură, cu gîndul la tine, la clipele frumoase pe care le-am petrecut împreună. Repetam mereu jurămintele noastre patetice de a ne păstra iubirea neștearsă, veșnic vie. Mă hrăneam cu amintirea ta, cu imaginea ta, cu întîmplări și amănunte ce se legau de noi doi, și timpul trecea. Trecea nespus de încet și de greu, și eu eram mereu singură, mereu cu amintirile mele. Le repetam la nesfîrșit, mereu neschimbate, mereu, mereu, pînă cînd imaginile au început să se golească de sensuri, pînă cînd amintirile au început să se amestece, să se suprapună, să-și șteargă contururile, să rămînă doar niște vagi linii ce compuneau, într-o alcătuire difuză, chipurile noastre surîzătoare, mereu cu același surîs stereotip și înghețat, fals în cele din

urmă, exagerat de egal și de depărtat. Nu încerc să-mi închipui ce ai simțit tu. Nu vreau să știu ce sentimente te-au hrănit pe tine, dar eu simțeam că totul se pierde undeva în nedefinit și că rămîn credincioasă unor jurăminte de care nu mă mai legau decît cuvintele mari. Și totul mi se părea că se întîmplă ca într-o carte veche, o carte pe care aș fi citit-o cîndva, de mult, și pe care am uitat-o, dar continui să-i păstrez o frumoasă amintire fără a avea curajul s-o recitesc de teama unei dezamăgiri. Așa eram eu atunci. Nu știu dacă tu îți dai seama de tot ce se întîmpla cu mine în anii aceia, dar, să știi, era din cale afară de tristă viața aceea lipsită de orizont. Și timpul trecea, timpul era necruțător pentru mine.

Patru ani se scurseră de cînd tu plecaseși, și eu eram mereu singură încă, așteptîndu-te, mereu așteptîndu-te. Patru ani trecuseră, dar pentru mine ei și însemnau o veșnicie. Iar cînd mă gîndeam totul în jurul meu se învîrtea și nu mă mai simțeam în stare să rezist, să fiu tare.

Calata se opri pentru cîteva clipe din confesiunea ei și-l privi senină pe Catomil. Acestuia i se păru că ea schițează chiar un zîmbet, dar nu îndrăzni să-i răspundă și el printr-un zîmbet. Își dădea seama că de acum Calata își dobîndise calmul și echilibrul și că va continua să rămînă așa pentru totdeauna, fără întoarceri pentru el.

— Atunci a apărut el, continuă Calata. Da, el, Simaco. Nu-l mai văzusem de multă vreme. Nici nu știam prea bine ce se întîmplase cu el după plecarea ta. Știam doar că se retrăsese undeva foarte departe, izolat de lume și de prieteni, singur și îndurerat. Se schimbase mult în timpul celor patru ani de cînd nu ne mai văzusem. Devenise, nu știu cum, un altfel de om. Era ursuz și tăcut, veșnic suferind parcă de o boală cumplită. Și suferea într-adevăr. Boala lui nu era însă vindecabilă. Era o boală a dorului de spații vaste, de drumuri fără sfîrșit, printre stelele cerului, pe care el nu mai putea să calce niciodată și pe care tu le străbăteai, presupun, cu dezinvoltură. Nu, nu trebuie să spui nimic. Știu, nu era vina ta. Acesta era însuși sensul vieții tale, al vieții care se realiza deplin. Dar nici el, Simaco, nu purta vreo vină în afara aceleia de a fi fost victima unui accident stupid, dacă aceasta era cumva o vină. Doar nu fusese el acela care își provocase accidentul, nu era un laș. O, nu. Dacă ai ști cît a suferit după aceea! Nici nu-ți poți imagina. Dar să lăsăm asta.

Îți spuneam că abia după vreo patru ani l-am reintîlnit. Era o vreme călduroasă de sfîrșit de vară, și în timpul liber mergeam împreună cu alți doi tineri, soț și soție, cercetători ai institutului, pe una dintre insulele Mării M., unde era

amenajată o stațiune splendidă pentru vilegiaturiști. Poate îți amintești. Trebuie să-ți amintești, pentru tine n-au trecut decît prea puțini ani ca să nu-ți amintești, nu-i așa? Ei bine, era o zi frumoasă, îmi aduc și acum aminte. Făceam plajă și citeam. Nu știu ce citeam, dar mă plictiseam groaznic. Prietenii mei, poate singurii pe care-i mai aveam, erau în larg cu yola. Mă ridicasem tocmai, aruncînd cartea cît colo, și cercetam depărtarea încercînd să deslușesc undeva, în largul zării, pînza, cînd s-a apropiat cineva de mine și m-a strîns ușor de braț. În primul moment am fost intrigată, eram gata să-l reped pe acel impertinent, dar cînd l-am recunoscut pe Simaco, mărturisesc, m-a cuprins o bucurie fără margini. El însă era foarte grav sau poate numai trist. Întîlnirea noastră nu-i aducea aminte decît lucruri dureroase. În orice caz, s-a purtat rezervat și deosebit de fin cu mine. Mi-a strîns simplu mîna și m-a întrebat cum o duc, ce mai fac și alte nimicuri de felul acesta. În general, o discuție banală, cît se poate de comună. Despre tine n-a întrebat nimic. Cînd însă am început să-i spun cîte ceva, s-a întunecat la față și a schimbat imediat vorba. Așa a făcut întotdeauna și după aceea. Niciodată nu putea să discute despre tine. Te invidia nespus, era gelos și se simțea totodată umilit și neputincios în fața ta.

Ne-am petrecut mult timp împreună. Poate ne apropia tocmai absența ta. Tristețea pe care ai lăsat-o în sufletele noastre. Poate tocmai de aceea ne regăseam mereu mai apropiați și mai uniți prin destinul nostru.

A început să mă caute la institut. Ne întîlneam tot mai des. Ne făceam uneori programul împreună. Începusem să mă simt foarte bine în compania lui și vedeam cum și el se simte din ce în ce mai bine alături de mine, încercînd să-și refacă viața. Presupuneam că și el fusese mereu singur, și această viață îl obosise. Poate se însingurase anume în toți acești ani pînă la întîlnirea noastră. Îți repet, nu știu exact și nici n-am încercat să aflu, iar el niciodată n-a vrut să-mi vorbească despre viața lui din acei ani. Poate e mai bine așa.

Catomil începuse să se plimbe prin încăpere, urmărind cuvintele Calatei fără s-o privească. În cele din urmă se așeză pe unul dintre fotoliile largi de lîngă fereastră și, întors pe jumătate cu spatele spre ea (evita să-i înfrunte privirea), urmărea prin geamul larg deschis, de la înălțimea etajului, întreaga forfotă a străzilor ce se bifurcau tocmai la baza clădirii în care se aflau. Orașul era în mare animație, specifică, de altfel, orelor de mijloc ale acestor zile splendide din anotimpul proaspăt al primăverii. Catomil însă nu vedea nimic din toată acea panoramă agitată a orașului, concentrîndu-se asupra destăinuirii Calatei.

— Într-o zi, continuă Calata, ne aflam din nou pe aceeași insulă însorită din Marea M., unde cu aproape un an în urmă ne întîlniserăm. Era spre sfîrșitul sezonului și lumea era puțină. Plaja era pustie și bătea un vînt ușor care ridica pînze subțiri de nisip. Apa era însă plăcută și noi continuam să rămînem în stațiune credincioși singurătății noastre. Ne aflam pe plajă în ziua cînd Simaco a vorbit — singura dată de cînd eram împreună — despre tine. Și nici după aceea nu ți-a mai pomenit vreodată numele. Dar atunci... Atunci mi-a cerut să primesc a-i fi soție. Dorea să întemeieze un cămin în care prezența ta trebuia definitiv exclusă, cel puțin sub o anumită formă. Desigur, acest lucru nu-l pretinsese, nu-l formulase, dar era de la sine înțeles.

Cererea în căsătorie m-a surprins. Nu mă gîndisem niciodată la asta. Deși tu începuseși să ocupi tot mai puțin loc în viața mea, nu știu cum se făcea, dar în sinea mea îți rămăsesem credincioasă. Așteptam să te întorci, să fiu a ta, numai a ta. I-am spus lui Simaco acest lucru. El a tăcut o vreme, evident tulburat, apoi a vorbit rar, cu puține cuvinte. Dar cum a vorbit!... N-am să pot vreodată să redau nuanțele cuvintelor sale, emoția care se simțea în dosul fiecărei vorbe, durerea, renunțarea, tristețea, totul. „Catomil — a spus el —, Catomil trebuie să fie pentru noi ca și cum n-ar mai exista. El a trecut dincolo de pragul oamenilor de rînd, al muritorilor obișnuiți cum sîntem noi. Noi nu vom putea niciodată să ne desfacem aripile și să-l urmăm în drumurile sale mărețe. Pentru el s-a deschis o fereastră spre veșnicie prin care noi nu vom putea niciodată să privim. Noi trebuie să rămînem aici, pe Pămînt, cu viața noastră modestă, dar utilă, cu trupurile noastre de om cărora aripile nu le vor mai crește niciodată. Nu știu dacă înțelegi ce am vrut să spun, Calata."

Se uita la mine, nu știu cum, ciudat, fără sens, încît privirea lui m-a înspăimîntat. M-am ridicat și am fugit pe plajă cu ochii plini de lacrimi. N-a alergat după mine. M-a lăsat să plîng și să plec. Am plîns mult, multe zile după aceea, încercînd să găsesc argumentele cu care să-l înfrunt pe Simaco, să-i pot striga în față: „N-ai dreptate. El este un om ca noi. Și ce-i dacă a zburat departe, spre stele?! El se va întoarce, va fi iarăși cu noi, cu mine. Cu mine! Înțelegi?!" Dar, vai, n-aveam aceste argumente. Îmi dădeam seama că tu erai departe, că timpul trecea inegal pentru noi, că viețile noastre se consumau diferit, pe două albii deosebite, și nimic, și nimeni nu mai putea împiedica acest lucru. Îmi dădeam seama și totuși — nu găsești că e extraordinar? — mai speram. Speram. În ce? În tine? Dar nu... Mai bine nu...

Ne-am căsătorit în anul acela. Ne-am mutat în C., unde el fusese primit, prin concurs, la marele Combinat de utilaje magnetice. De aici încolo viaţa noastră este mai puţin interesantă pentru tine. Au venit copiii, grijile de mamă, familia, şi tu mai apăreai doar arareori în gîndurile mele. Mă înţelegeam bine cu Simaco. Undeva însă, nemărturisit, aproape imperceptibil, plana peste noi aşteptarea întoarcerii tale. Fiecare dintre noi ştiam că ziua aceea va veni inevitabil, cînd tu te vei întoarce, şi fiecare dintre noi aştepta, nu ştiu dacă acesta este cuvîntul care exprimă integral acea stare a noastră permanentă. Oricum, nici unul dintre noi nu ştia cum vom reacţiona, ce va face celălalt în clipa întoarcerii tale. Eu simţeam că, ştiindu-te pe Pămînt, aproape, nu voi mai putea rămîne lîngă Simaco, că va trebui să te caut şi că voi veni la tine, să rămîn la tine pentru totdeauna. Iată, ziua aceea a venit şi ştiu că aşa ceva nu se poate. E împotriva firii, împotriva a tot ceea ce este uman. Important este însă faptul că te-ai întors, că ziua *aceea* a venit, în sfîrşit. A venit... A venit..., repeta Calata cu gîndul destrămat, parcă lăsîndu-se dusă de valurile unui regret sau simţindu-se eliberată de ceva nedesluşit, dar puternic şi tenace.

Se oprise din confesiunea ei şi rămăsese contemplativă, rezemată uşor de speteaza fotoliului într-o poziţie ce părea mai degrabă teatrală, cu mîinile crispate peste genunchi, cu ochii fixaţi asupra unui punct inexistent, cu privirile depărtate. Catomil evita s-o privească. Îi simţea prezenţa alăturată, dar nu îndrăznea să se întoarcă spre ea şi n-avea nici puterea de a spune măcar un cuvînt. O linişte apăsătoare se lăsase între ei, despărţindu-i ca marile distanţe dintre stele. Era ziua în amiază şi vuietul oraşului se auzea depărtat şi ireal. Poate era singurul argument că ei erau acolo, apropiaţi şi singuri.

★

Cînd Simaco deschise uşa, lumina puternică dinăuntru îl izbi în ochi. O clipă rămase pironit locului, neînţelegînd ce se întîmplase. Apoi se reculese şi intră în odaie. Erau aprinse toate luminile. De dincolo, din camera copiilor se auzeau zgomote puternice de jucării dărîmate de-a valma şi o atmosferă intimă simţi că pluteşte pretutindeni.

Se dezbrăcă fără grabă, apoi se aşeză la masă. Calata intră aducînd tava cu mîncare şi, aşezînd-o pe masă, întrebă cu seninătate în glas :

— Eşti obosit, Simaco ?

— Puţin. Dar tu ?

Ea rostuia tacîmurile pe masă cu mişcările leneşe, elastice dintotdeauna, cu părul arămiu strîns în coc înalt la spate.

Îl privi în treacăt pe Simaco, fără ostentaţie, cu acea seriozitate atît de familiară lui.

— Azi am stat mai mult la institut, spuse ea. Trebuiau terminate cîteva probe pentru Centrul din P. Ca de obicei, în ziua predărilor e mai multă bătaie de cap.

Simaco mînca liniştit în timp ce ea trebăluia prin casă.

— Ţi-am mai spus să duci robotul la reparat, o mustră el. Acum n-ar fi fost nevoie să faci tu toate nimicurile acelea.

Ea zîmbi şi trecu dincolo, în camera copiilor. O clipă se făcu linişte, apoi iarăşi izbucniră aceleaşi zgomote cunoscute ale jucăriilor răsturnate.

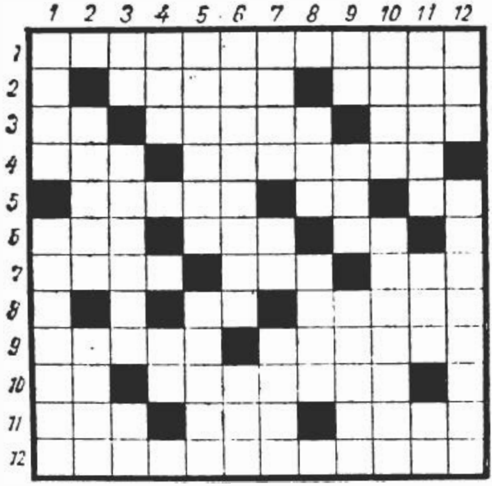
Simaco se ridică încet de la masă, îşi îmbrăcă halatul său vişiniu şi intră în camera de lucru. Se aşeză la birou, luă o carte să citească, dar nu se putu concentra asupra lecturii. O vreme stătu aşa, privind în gol, apoi se ridică şi, întinzîndu-se pe dormeza de lîngă peretele cu fereastră spre grădină, privi legănarea florilor în acea seară cu adieri calde de vînt. Un miros puternic de roze înflorite se răspîndea în văzduh, şi, în liniştea înserării, numai paşii Calatei se mai auzeau trecînd dintr-o încăpere în alta, cu aceeaşi măsură egală şi liniştită dintotdeauna.

În atenţia colaboratorilor:

Materialele adresate redacţiei noastre trebuie să fie dactilografiate la două rînduri, pe o singură parte a filei, în cîte două exemplare. Fiecare lucrare trebuie să fie însoţită de un scurt rezumat.

Autorii ale căror materiale sînt acceptate vor fi înştiinţaţi în scris la adresa indicată, lucrările urmînd să apară potrivit necesităţilor redacţionale. Manuscrisele nepublicate nu sînt înapoiate.

În forme... umane

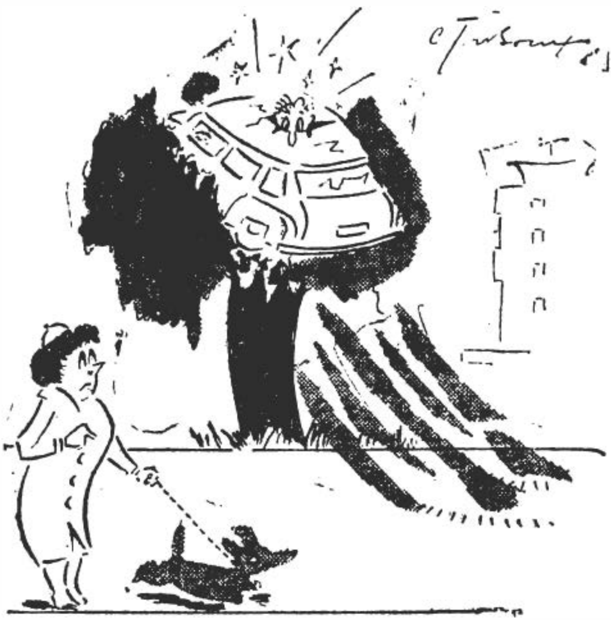

ORIZONTAL: 1) Cu formă umană (fem.); 2) Ceea ce nu pot da constructorii de piese antropomorfe realizărilor lor — Țesătură fină cu care uneori femeile își acoperă fața; 3) Aur francez — Fără formă... — Om care vorbește vrute și nevrute; 4) Persoană înceată, moliu (Trans). — Oraș antic grec unde aveau loc anual celebre „mistere"; 5) Filozof materialist italian din epoca Renașterii, susținător al teoriei pluralității lumilor — — Scaun special pentru... povestitori — Țes! 6) Constructor american de mașini tipografice din secolul trecut — Pronume — Exclamație; 7) Hidrocarbură — Mare perioadă geologică de-a lungul căreia au loc însemnate prefaceri în morfologia plantelor și a animalelor — Întocmai; 8) Regiune în China antică — Ființă antropomorfă din Praga medievală înzestrată, după legendă, cu puteri miraculoase; 9) Elemente principale de acțiune ale corpurilor vii sau ale construcțiilor făcute de om și acționate prin diverse mijloace — Obiect antropomorf pentru distracția copiilor; 10) Dînsa — Piticul care acționa „omul mecanic" al lui Kempeler și care a fost prezentat în 1809 lui Napoleon; 11) Denumirea cunoscuților roboți construiți de cehul K. Čapek — Cîntec popular — Prefix pentru nas (med.); 12) Complex fix sau mobil de telecomandă pentru roboți și automate.

VERTICAL: 1) Puternicul microcosmos, capabil de adevărate minuni — Numele papei Silvestru II, care avea in palatul său un cap mecanic de bronz; 2) Poate acționa ca un om, se aseamănă cu el, e făcut de om și totuși e doar un... „om de fier" — Ploaie trecătoare (Trans.); 3) Prescurtare pentru televiziune — Cultură antică în care concepția antropomorfă domina sub toate aspectele —

Soarele la vechii egipteni ; 4) Comună în Franța — Pronume posesiv ; 5) Cele mai perfecte realizări ale lumii noastre materiale — Cunoscutul părinte al „Omului invizibil" și al „Primilor oameni în Lună", unde apar și primii seleniți ; 6) Matematician, fizician și astronom antic care în opera sa „Almagest" susține mișcarea geocentrică a planetelor — Un fel de dulceață ; 7) Păsări de curte — Pomadă — Podoabă umană și uneori... pacoste ; 8) Sfîrlează... textilă — Scriitor maghiar (n.1836) ; 9) Olga Vasilescu — În acest joc, piesele se metamorfozează în... ofițeri — Lucrare ; 10) Element de bază în efectuarea deplasărilor, ca și în realizarea multor mecanisme — Atins de mălură ; 11) S-a metamorfozat cu ajutorul lui Mefisto într-un tînăr chipeș — Cîmpie — Lac în Sudan ; 12) Pronume nehotărît — Sub bagheta lui măiastră apar și se transformă totul, toți și toate și totuși...

P. IONAȘCU

— *Dar cum îți veni ideea?*

de C. TABACU

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scinteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodylu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Citiţi în numărul viitor al Colecţiei:

„DISPARIŢIA MAŞINII ALBASTRE“

de DAN LĂZĂRESCU

În această povestire anticipaţia se contopeşte cu o pasionantă acţiune detectivă

PREŢUL 1 LEU

●● IULIE 1966

41007